

SLOVENSKI DOM izhaja vsak delavnik opoldne. Urejuje: Mirko Javornik. Izdajatelj: inž. J. Sodja. Za ljudsko tiskarno: Jože Kramarič, vsi v Ljubljani. Uredništvo in uprava: Ljubljana, Konjarjeva 6. Telefon 4001 do 4003. Mesečna naročnina 11 lir, za tujino 20 lir.

Ljubljana, torek, 7. septembra 1943 - št. 264

Vojno poročilo št. 1199:

V KALABRIJI SE MORAJO ZAVEZNIKI BORITI ZA VSAKO PED I sovražna podmornica potopljena

Vrhovno poveljstvo. Vojno poročilo 1199:

V Kalabriji se italijansko-nemške čete, ki trdovratno osporavajo po ljudih in sredstvih močnejšemu sovražniku obalno ozemlje, razmešajo na novih postojankah. Letalstvo nadaljuje s svojimi napadi na sovražno oskrbo in zaposluje v trdih bojih angleško-ameriške letalske skupine, ki podpirajo sovražnikovo kopno delovanje.

Na Adriatici je naša korveta pod poveljstvom ladjskega poročnika Riccarda Gladia iz Trieste potopila neko sovražno podmornico.

Letalski napadi so bili izvršeni na področju Aversa, Capue, Formije, Ville Litterne in Viterba: italijanski lovci, ki so se zelo visoko spopadli s sovražnikovimi letali, so zbili na tla dva štirimotorni in eno dvomotorno letalo, neko četrto letalo, ki so ga zadela baterija v Brindisiu, je padlo v bližini Copertina (Lecce).

Generale AMBROSIO.

Pripomba: Poleg potopitev, ki so bile zabeležene v posameznih vojnih poročilih, so enote in sredstva kr. mornarice v prvem polletju 1943 bolj ali manj hudo poškodovale 17 sovražnikovih podmornic, od katerih jih je nekaj treba šteti za potopljene.

Težke izgube zaveznikov ob izkrcanju na Novi Gvineji

Tokio, 7. septembra. s. Cesarji glavni stan poroča, da je 2. septembra 40 sovražnih letal v pristanišču Wewak na Novi Gvineji napadlo zasidrane japonske prevozne ladje. Japonski lovci in protiletalska obramba so zbili 19 napadajočih letal.

Tokio, 7. sept. s. Cesarji glavni stan objavlja, da so japonska letala tedaj, ko se je nasprotnik skušal izkrcati v Lae na Novi Gvineji, potopila 6 prevoznih ladij, eno križarko in več drugih severnoameriških ladij. Uradno poročilo pravi, da je bilo nadalje težko poškodovanih 5 prevoznih ladij in 2 rusilice. Zbitih je bilo 17 nasprotnikovih letal, 3 japonskih letal je bilo izgubljenih. Nekaj izmed njih se jih je s tovorom bomb vrglo na nasprotnikove cilje.

Tokio, 7. sept. s. V dobro poučenih krogih na podlagi prispelih poročil poudarili, da so nasprotnikove sile med nastopi pri Iloilo, na odseku sotokov Nové Guineje, izgubile okrog 7000 mož. Z novimi izkrcanji je nasprotnik očitno hotel premakniti s mrtve točke boje na Novi Gvineji. Nasprotnikovo letalstvo spremljalo so spremljali lovci, rusilice in podmornice. Sovražnik je svoje izkrcavalne nastope izvedel za hrbitom Japoncev. Čim so Japonci zagledali nasprotnika, so vojaka, letalstvo in mornarice v tesnem sodelovanju napadle in bombardirale ladjsko spremnilo ter izkrcavalne naprave in povzročile veliko škodo. Istočasno je nek drug japonski letalski oddelek odletel na odprto morje in presenetil drugo nasprotnikovo ladjsko spremnilo, ki je proti Hopolu dova-

Sestanek med Rooseveltom, Churchillom in Stalinom še vedno negotov

Churchill proslavlja načela osebnosti neizprosne boja proti nasilništvu

Bern, 7. septembra. s. Listi poročajo iz Washingtona, da se zdi, da sestanek med Stalinom, Churchillom in Rooseveltom še vedno visi v zraku. Sklep o sestanku treh zunanjih ministrov je že padel, vendar se pojavljajo številne težave pri določanju dnevnega reda razprav. Poleg tega se zdi verjetno, da se bo sestanka osebno udeležil Edén, medtem ko utegneta Hull in Molotov poslati le svoja zastopnika.

Buenos Aires, 7. septembra. s. Včeraj je harvardska univerza v državi Massachusetts podelila angleškemu ministrskemu predsedniku Churchillu častni doktorat pravnih ved.

Ob tej priliki je imel Churchill govor, v katerem je med drugim povedal, da bi ameriško ljudstvo, ako bi se naprej borilo izključno le zoper neobjudeno zemljo in se posvečalo zgolj svojim notranjim zadevam, ni bilo gledalo na razvoj sveta, ostalo pozabljeno in žive v miru. Nikakor pa ni moglo doseči skupnosti z omikanim svetom, ne da bi se čutili povezane z njegovimi problemi in zato se narod Združenih držav ne more otresti svoje svetovne odgovornosti. Churchill je nadaljeval: Sedaj smo v svojih naporih dosegli točko, ko ne smemo poznati oddiha. Odločiti se moramo med svetovnim neredom ali svetovnim redom. V vseh teh preizkušnjah imajo Združene države v Veliki Britaniji in britanskem imperiju dobre tovariše, s katerimi so povezane ne le v skupnim jezikom, temveč tudi v vezmi krvi in zgodovine. Churchill je poudaril, da imajo oba naroda enake pojme in skupne zamisli o pravici in časti. Isto strogo izbruseno čustvo za pravico in nepristranost pa daje najvišje mesto ljubezni do osebne svobode. Nasilništvo je sovražnik obeh narodov, pa naj se pojavlja pod kakršno koli krinko, naj govori kakršno koli jezik in naj bo zunaj ali znotraj. Nato je pohvalil delo odhoda, v katerem so načelniki britanskega in ameriškega glavnega stana in izrazili mnenje, da bi ta naprava morala delovati

Nemci v hudih obrambnih bojih pri Harkovu in Vjazmi

V treh dneh so Sovjeti izgubili 166 letal — V Kalabriji zavezniki le počasi napredujejo — Pri napadih na Mannheim in Ludwigshafen je bilo zbitih 37 bombnikov

Hitlerjev glavni stan, 7. sept. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

Močni sovjetski napadi v doneški kotlini, na področju pri Harkovu in jugozahodno od Vjazme, so trajali tudi včeraj ves dan z nezmanjšano silo dalje. Letalstvo je uspešno in brez prestanka podpiralo kopno vojsko v hudih obrambnih borbah. V času od 2. do 5. septembra je sovražnik izgubil 166 letal.

Na kalabrijskem polotoku izkrcane angleške čete napredujejo proti šibkim nemško-italijanskim zaščitnim silam le obotavljaje. Samo na nekaterih krajih je prišlo do bojev.

Preteklo noč so močni angleški oddelki bombnikov napadli področje mest Mannheim in Ludwigshafen. Prehivalstvo je imelo izgube. V nekaterih mestnih okrajih so nastala znatna razaranja, predvsem zaradi požarov nastalih požarov. Nočni lovci in protiletalska topništva so sestrelili, kolikor je do zjaj ugotovljeno, 37 napadajočih bombnikov.

Berlin, 7. septembra. s. Kakor se je izvedelo iz pristojnih mest, so Sovjeti v nedeljo na vsem vzhodnem bojišču v celoti izgubili 235 oklepnikov.

žala ojačanja. V spopadu z nasprotnikovimi lovci so Japonci zbili od 40 letal 27, zraven pa potopili ali poškodovali dobesedno vse nasprotnikove ladje, vaterfali križarke in rusilice. Ko so na ta način uničili spremljevalne ladje, so se japonska letala vrgla na prevozne ladje in jih potopila 6, 5 pa zažgala. Vse ladje so bile naložene s četami in preskrbo.

Težke naloge hrabrih italijanskih lovcev

Berlin, 7. septembra. s. Medtem ko se hrabri italijanski napadalni letalski oddelki ter lovci na kalabrijskem bojišču venomer odključujejo v taktičnih nastopih proti angleškim ter ameriškim kopenskimi silam in kljub mnogo večji sovražnikovi moči dosežajo uspehe, morajo lovci za obrambo dežele nenehoma opravljati težko delo, ko prestrazuje velike sovražnikove bombniške skupine, ki atakujejo in napadajo italijanska mesta. Včeraj so se italijanski lovci ob prvem znaku takoj dvignili ter kmalu dohiteli roje štirimotornih letalnih trdnjav, ki so jih spremljali lovci za dolge polete vrste »Lithine«. Prišlo je do hudih in napetih bojev nad Campanijo in Laziom, vseh v prav veliki višini, ki si jo nasprotnikovi bombniki izbirajo, da bi se oganili protiletalskim topovom. Italijanski hrabri

lovci so v teh letalskih spopadih sestrelili dve štirimotorni »letelci trdnjav« ter dvomotorna letala vrste »Lithine«, drugo lovsko letalo iste vrste pa je bilo verjetno zbito. S strojnimi so potem obstreljevali 18 bombnikov, tri lovec in tri letala neznanе vrste. Kljub temu da so se italijanski lovci morali boriti v zelo vročih bojih, so se vsi vrnili domov.

— II —

Ogromne sovjetske izgube na vzhodnem bojišču ne bodo mogle ostati brez pogubnih posledic

Berlin, 6. sept. s. Mednarodna poročevalska agencija poroča: Stevilke o izgubah, ki so jih v soboto Sovjetom zadale nemške čete in letalstvo, same po sebi govore za nove obrambne uspehe Nemcev v orjaški bitki na vsem vzhodnem bojišču. Samo na srednjem odseku in na južnem delu se je število sovjetskih oklepnih vozil, ki so jih uničile razne vrste nemške vojske, dvignilo na 349, na vseh ostalih bojiščih pa je bilo zaradi delovanja nemškega letalstva izločenih iz boja 38 nasprotnikovih oklepnikov. Tako so Sovjeti v celoti izgubili 387 tankov. To je tolikšna izguba, da jo bo sovražnik težko prebolel, ker razpino meče v boj to vrsto orožja in silovito napada na vseh odsekih bojišča. Da so pa tudi sovražnikove rezerve omejene in da povzroča, peklenski tempo bitke velike težave Sovjetom, posebno kar se tiče ponovnega razvrščanja enot, ki morajo neštokrat posegati v boj, pa govori več znakov. Pred dvema dnevi je bila na primer skupina nasprotnikovih oklepnih vozil, 22 po številu, zahodno od Harkova obkoljena in potem uničena; od teh oklepnih vozil je 17 na oklepih kazalo znake težkih zadetkov, ki sicer niso bili pogubni, a so jih vozila dobila v prejšnjih bojih. To dokazuje, da je nasprotnik po nazleg pregledu svojih vozil, ki so v prejšnjih bojih prestala že težke preiz-

kušnje in vzile utrujenosti njegovih posadk še enkrat vrgel v bitko.

Da bi mogli dobiti približno sliko o vlogi, ki jo v tej orjaški bitki ima letalstvo, navaja mednarodna poročevalska agencija, da je nemško letalstvo z načrtnimi napadi v zadnjih tednih uničilo 390 topov različnih izmer in 1500 sovjetskih avtomobilov med prvimi in drugimi sovjetske črte. O bojih zadnjih dni na vzhodnem bojišču pa navedena agencija poroča: Na južnem odseku so nemške čete nadaljevale s svojimi premiki, da bi skrajšale bojno črto. Sovražnik se navzile obsežni uporabi vojaških oklepnih sil ne le ni posrečilo vzdržati teh premikov, temveč se mu ni posrečilo premagati niti razvrstitve nemških zaščitnic. Silno težke izgube so bile zadane nasprotniku vzdolž srednjega Donjea. Zahodno od Harkova se je sovjetiskim oklepnim silam posrečilo vdreti v nemške črte, pa so bile prisiljene umakniti se sprito napadov nemških rezerv.

Zahodno od Orla so nemške topniške baterije tako uspešno kiljubovale napada nasprotnikovih oklepnih vozil, da je bilo v silno kratkem času in v ozkem bojnem pasu izločenih iz boja 78 sovjetskih tankov. Tudi ob Zelenogradu, ki pelje od Smolenska v Moskvo, so splošni vsi nasprotnikovi napadali poskusi ob velikih sovjetskih izgubah.

Helsinki, 7. septembra. s. Finsko uradno poročilo pravi: Na zahodnem delu karelske ožine in ob prekopu k Belemu morju so finske čete zavrnilo napad majhnega nasprotnikovega oddelka. Nekaj sovjetskih letal je preteklo noč vnovič skušalo napasti Helsinki, toda protiletalska obramba jih je prisilila na umik. Ponoči je več nasprotnikovih letal poletelo nad notranjstveno državo.

Drugi lahni sovražnikovi vdori so bili izločeni v protinapadih ter po zaslugi učinkovitega nastopa branilskih strojne in topov. Na ozkem pasu, širokem jedva dva kilometra, so našli tisoč padlih sovjetskih vojakov, okoli 400 pa jih je bilo ujetih.

Na odseku pri Harkovu je več sto nemških letal prizadejalo hude izgube tankovskim oddelkom ter pehoti in prisililo k molku pet baterij težkih protitankovskih topov.

Tudi na srednjem odseku boljše je nad tisoč nemških bombnikov vseh vrst ter letal za boj proti tankom toliko brez odhoda zbirališča sovjetskih čet in sovjetske postojanke in doseglo pri tem znatne uspehe. Nekaj oddelkov izbranih sovjetskih strelcev je prišlo pod ogenj nemških letal in so bili raztepeni. Pri spopadih v zraku ter pod ognjem nemškega protiletalskega topništva so Sovjeti izgubili včeraj 65 letal. Štiri nemška letala se niso vrnila.

General Marshall, poveljnik
vdrnih čet v Vel. Britaniji?

Buenos Aires, 7. sept. s. List »Evening Standard« pravi, da je iz zelo visokega in zanesljivega vira izvedel, da bo general Jurij Marshall, načelnik glavnega stana ameriške vojske, imenovan za glavnega poveljnika zavezniških čet na evropskem bojišču z naloge, da bo vodil vdor na celino iz Velike Britanije proti vzhodu.

Povišanje plač
romunskim uradnikom

Bukarešta, 7. sept. s. Ob tretji obletnici sedanja vlade je ministrski svet odredil 30% povišanje plač uradništva kakor tudi povečanje draginskih doklad in pokojnin. V primeri s plačami 1. 1939 bodo sedaj uradniške plače za tri in pol krat večje.

Italija se bo postavila po robu
zavezniškim nakanam

Milano, 7. septembra. s. Včerajšnja izdaja lista »Sera« pravi o naglo razvijajočih se dogodkih, pa pravi, da je sleherni razlaga odveč, če že ne naravnost škodljiva. Kadar so odloki dani, je pot pokazana in nič drugega ne ostane, kakor počakati in molčati, medtem pa moramo v molku skušati priti do vzvišenega mira in do sile, a katero so lahko postavimo po robu silnemu toku tragičnih dogodkov, ki vsak trenutek huje atakajo našo deželo. List pripominja, da se je korupcijska vlada zrušila, kar je vojake navdalo z veseljem, a hkrati z zavestjo, kako domovino tlačijo še večja teža: vojna, vojaki, ki niso niti za hip mislili, da pomeni beseda svoboda mir, vojaki, ki niso imeli nobene izbire, marveč so morali kar nadaljevati. Zdi pa je prišla ura največje preskušnje. Ko so anglosaške divizije sprožile napad na polotok, se nihče ne

ame izmikati dolžnosti, nihče ne sme poskušati deželo razdvojiti. Sleherno notranje popuščanje, vsaka evolucijska kretnja lahko škoduje vsaj deželi.

List nato poudarja, da je zavezniško vrhovno poveljstvo menilo, da je italijanska notranja fronta zdaj zrela za napad, ki bo imel večji vpliv na razvoj političnega preobrata, in da ima nasprotnik namen italijanski narod prisiliti k vdaji, ne da bi se hotel z njim pogajati. Sovražna propaganda je v svojem vedenju taka, da ne pušča nobenih dvomov, s tem pa, da ne dajda niti besedišču pozivom na vdajo, potrjuje samo, kakšno zamisel imajo glede italijanskega naroda.

Indijska prostovoljska
vojaška bo še letos skušala
osvoboditi Indijo

Sanghai, 7. septembra. s. Polkovnik Loganathan, namestnik Čandra Boseja, je govoril na velikem indijskem zborovanju v

je vladar umrl za trombozo lev. koronarija. Kakor znano, ta bolezen nastopi nenadoma, se bliskovito razvije in konča s smrtnim izidom. Najboljši dokaz pa, kako smešno in bedasto so bile izmišljene govorice o nekem nemirih in uporih, je globoko žalovanje vsega naroda in ganljivo sočustvovanje, ki ga je vsa dežela izrazila v miru in poštenosti ter tako izkazala svojo globoko ljubezen do mrtvega vladarja, kar je močno ganilo tudi tujce, ki so vse to imeli pri- ložnost videti.

Nemška letalska obrambna
moč narašča

Berlin, 7. septembra. s. Poslednji napadi sovražnikovih letal na Nemčijo so dokazali, kako uspešna je sedaj nemška obramba. V berlinskih letalskih krogih z veseljem ugotavljajo, da se nemška obrambna moč čedalje bolj krepi in da bo njena sila še mnogo bolj naraščala. V istih krogih odločno zanikajo lažnive nasprotnikove vesti, češ da so morali Nemci protiletalske topove in lovec potegniti z vzhodnega bojišča, da bi okrepili obrambo nemškega ozemlja. Poudarjajo tudi, da bo obrambna sila ojačena ne samo z večjim številom lovcev in protiletalskih topov, marveč še z drugimi stroji

in napravami, ki bodo nudili še druge oblike obrambne taktike.

Berlin, 7. septembra. s. Ko so skupine ameriških bombnikov včeraj jutranje letale čez severno Francijo proti južni Nemčiji, so jih takoj napadli roji nemških lovcev, ki nasprotniku niso dovolili, da bi opravil svoje namene. Nasprotnikove letalske skupine so bile kmalu razpršene ter so morale večino bomb zmetati na slepo na podeželjske kraje južne Nemčije. Ameriške izgube so znatne, toda število sestreljenih letal še ni ugotovljeno.

Plemenito darilo Italijana s Kitajske za bombardirana mesta

Rim, 7. septembra. s. Italijan Luciano Rigga, ki prebiva v Sanghajju, je poslal predsedniku vlade znesek 100.000 lir. V skladu z željo darovalca je predsednik vlade naklonil znesek v korist tistih, ki so trpeli škodo pri zadnjem letalskem napadu na Milano.

Slovesno opravilo v romunski cerkvi v Rimu

Rim, 7. septembra. s. Za slovesnost tretje obletnice, odkar je kralj Mihail I. romunski stopil na prestol, so imeli v romunski cerkvi svečano versko opravilo, pri katerem so bili člani romunskega poslanstva v Rimu, ki jih je vodil poslanik Grogocen, ter mnogo oseb iz romunske naselbine v Rimu.

Hitler sprejel novega romunskega poslanika

Berlin, 7. sept. Hitler je vprilo zunanje- ga ministra von Ribbentropa sprejel novega romunskega poslanika J. Georgeja, ki mu je predložil poveljnico ter listino o odpoklicu svojega prednika.

Nova nemška napra- va za signalizacijo

Berlin, 7. sept. s. Berlinski listi so v slikah objavili novo iznajdbo nemške tehnike za prenos vojaških signalov. Gre za tako imenovano »govorečo luč«. Delovanje naprave je takole: Vojak ponovi pred mikrofonom poročila, ki jih je pravkar dobil od šla. Naprava za oddajo spremeni besede v žarke, ki se v oddaljenem sprejemniku znova spreminijo v glasove. V odločilnih trenutkih se torej povelja z izredno nagljo lahko prenašajo na velike daljave, ne da bi jih nasprotnik mogel prestopiti.

Zavezniki venomer kršijo švicarsko neutralsnost

Berlin, 7. sept. s. Angleški in ameriški bombniki so znova prekršili švicarsko neutralsnost. 6. septembra ob 10 je ameriška letalska trdnjava priletela nad švicarsko ozemlje blizu Walschuta ter potem spet odletela pri Rheinfelden. Iz letala se je s padalom spustil neki ameriški vojak, ki so ga ujeli. Včeraj jutraj pa so se 4 ameriške letalske trdnjave spustile na švicarska tla pri Megadinu in pri Dusbendorfu. Vse posadke so bile zajete. Neki štirimotorni ameriški bombnik je padel v Bodensko jezero. Rešili so 9 mož posadke ter jih zaprli.

Ogromna škoda v franco- skih mestih, ki so jih na- padla anglosaška letala

Pariz, 7. septembra. s. Angleško-ameriško letalstvo se je vnovič zagnalo proti severnim francoskim mestom in posebno hudo bombardiralo Aberville, Valenciennes, Cambrai, Rouen de Normandie. Gmota škoda je ogromna. V Rouenu so bombe opustošile cel stanovanski predel. Obžalovati je treba 11 mrtvih in 50 težko ranjenih. V slehernem od ostalih mest je več kot po deset mrtvih.

Sanghaiju in rekel, da bo indijska narodna vojska še letos prestopila indijske meje in osvobodila domovino. Izrazil je upanje, da indijske čete, uvrščene med angleške enote, ne bodo streljale na svoje brate in da tudi čete maršala Čangajška ne bodo ovirale in nastopale proti indijski osvobodilni vojski. Polkovnik Loganathan zbira sedaj v Sanghajju prostovoljce. Povedal je, da je v Maleziji zbral 20.000, v Burmi 10.000 in v Siamu 6000 prostovoljcev.

Resnica o smrti kralja Borisa

Sofija, 7. septembra. s. Bolgarska brzojavna agencija poroča: Nekateri tuji listi in poročevalske agencije se kar naprej razširjajo lažniva in izmišljena poročila o vzrokih smrti kralja Borisa ter o dorodnih nemirih po Bolgariji. Po objavi razglasa o smrti pokojnega vladarja ter po izjavah, ki jih je o zadnjih dneh pred smrtjo kralja Borisa podal ministrski predsednik Filov, ni nobenega dvoma več niti glede vzrokov niti glede narave njegove bolezni. Zdi se nesporno ugotovljeno, da

Nemška letalska obrambna moč narašča

Berlin, 7. septembra. s. Poslednji napadi sovražnikovih letal na Nemčijo so dokazali, kako uspešna je sedaj nemška obramba. V berlinskih letalskih krogih z veseljem ugotavljajo, da se nemška obrambna moč čedalje bolj krepi in da bo njena sila še mnogo bolj naraščala. V istih krogih odločno zanikajo lažnive nasprotnikove vesti, češ da so morali Nemci protiletalske topove in lovec potegniti z vzhodnega bojišča, da bi okrepili obrambo nemškega ozemlja. Poudarjajo tudi, da bo obrambna sila ojačena ne samo z večjim številom lovcev in protiletalskih topov, marveč še z drugimi stroji

Ob koncu kopalne sezone

Prva septembrska nedelja, ki je bila četrta, završila v sivkaste oblake, je napravila nekaj oficijelnih končev letošnji kopalni sezoni, ki je bila prav lepa, prijetna in dolga. Sicer bodo še lepi jesenski dnevi, toda na prostih kopalniščih se bodo pojavljali le zadnji »mohikanci«, kopalci, ki so trenirani in ki navadno zgodaj spulnadi zaeno in se zadnji poslovijo od bistrih in hladnih vod.

Letošnja kopalna sezona je bila prav dolga. Ze sredi maja, ko se je dnevna temperatura začela sukatati okoli +25° C in še višje, se je kopanje na prostem zelo razmahnilo. Druga polovica maja, ves junij, julij in avgust so bili meseci, ki so bili kopalcem zelo naklonjeni z vremenom. Bilo je v splošnem od srede maja do konca avgusta nad 80 vročih, lepih in za kopanje izredno ugodnih dni. Kje vse so ljudje iskali prostorčkov za kopanje ob Ljubljani, Gruberjevem prekopu, ob Gradaščici in Malem grabnu, ob Glinski in drugod!

Ljubljana

Koledar

Torek, 7. kilmovca: Marko Križevčan, mučenec; Melhior Grod, mučenec.
Sreda, 8. kilmovca: Marijino rojstvo; Hadrijan, mučenec; Amon, mučenec.

Obvestila

Obiski v javnih bolnišnicah. Po nalogu nadzorne oblasti so obiski pri bolniških dovoljenih samo med pol 1 in 3 pop. In to ob sredah, sobotah in nedeljah (kakor na kliničnih). Sicer pa se samo k teško bolnim pustijo čebe, ki se izkažejo z dovolilnic, podpisano po šefu oddelka in nadzorniku javnih bolnišnic.

Duhovne vaje za gospe in matere bodo v Lichtenurnu od 12. do 16. septembra. Prilika bo tudi za zaprte duhovne vaje. Prijavite se na predstojništvo Lichtenurnovega zavoda v Ljubljani.

Na I. ženski realni gimnaziji v Ljubljani se bodo vršili popravni izpiti za vse razrede v času od 13.—18. septembra t. l. popravni nižji tečajni izpiti od 13.—15. razredni izpiti neocenjenih učenk in privatistik od 16.—18. višji tečajni izpiti in popravni izpiti za I. razred in dopolnilni izpit 29. t. m. Vsa natančnejša pojasnila so objavljena na razglasni deski v Lichtenurnovem zavodu, kjer se bodo vršili tudi vsi izpiti, razen pisanih višjih tečajnih izpitov; ti se bodo pisali na učiteljski šoli. — Ravnateljstvo.

Ravnateljstvo IV. moške realne gimnazije v Ljubljani obvešča učence tega zavoda, da bodo izpiti v jesenskem roku od 13.—20. septembra. Natančen spored je objavljen na razglasni deski v pritlični avli. Vpisovanje za šolsko leto 1943-44 pa bo v temle redu: dne 2. oktobra od 8.—11. za učenke II.—VIII. razreda, 4. oktobra od 8.—11. za učenke, ki vstopijo v I. razred, 5. oktobra od 8.—11. za učenke tujih zavodov in za zamudnike.

Naročite se takoj

na svetovno znani roman

»IVANHOE«

ki bo izšel z 205 krasnimi slikami 1. oktobra.

Knjiga bo veljala:

broširana 35 lir
v polplatno vezana . . . 45 lir
v celo platno vezana na najfinjšem papirju . 80 lir

Naročniki »Slovenec« in »Domoljub«, ki plačajo knjigo vsaj do 5. oktobra, dobe broširano za 30 lir, v polplatno vezano za 40 lir.

V Ljubljani se sprejemajo naročila in plačila v veži Ljudske tiskarne pri vrtarju.

71 lir velja na tramvaju izstopanje pri zadnjih in vstopanje pri prednjih vratih, poleg tega pa mora seveda vsako plačati še svojo vozovnico. Napisi tramvajski uslužbenici in opozorila v listih potnik neoprestando opozarjajo na strogi predpis, da je vstopanje v tramvajske vozove dovoljeno samo pri zadnjih vratih, izstopanje pa samo pri sprednjih. Kdor se proti temu predpisu pregreši, ga mora spovednik legitimirati in naznaniti upravi cestne železnice, ki ga prijavi kr. kvesturi. Na kr. kvesturi je sleherni nediscipliniran potnik kaznovan z najmanj 50 L, poleg tega pa mora plačati 16 L kolkov in pristojbina. Razen tega pa mora vsakdo že v vozu spovedniku plačati 3 Lir globe za napakno vstopanje ali izstopanje. Dosti je bilo že kaznovanih in so svojo nediscipliniranost zato obžalovali, poleg gromote škodo so bili pa deležni tudi opozorila in zasmehovanja sopotnikov. Zato spet vse opominjamo, da ima tramvajsko uslužbenstvo najstrožje naročilo, naj vsakega, ki se ne ravna po predpisih, takoj legitimira.

Ravnateljstvo II. moške realne gimnazije v Ljubljani — Rakovnik sporoča, da bodo popravni izpiti za vse razrede 20. in 21. septembra; nižji tečajni izpiti in popravni izpiti nižjega tečajnega izpita se bodo začeli 21. septembra; sprejemni izpiti za I. gimnazijski razred bodo 22. in 23. septembra; privatni izpiti 24. in 25. septembra; vpisovanje lamskih učencev tega zavoda za šolsko leto 1943-44 bo 2. oktobra; vpisovanje učencev za I. razred in učencev s tujih zavodov bo 4. oktobra. Razpored izpitov je nabit na razglasni deski v I. nadstropju gimnazijskega poslopja. Ravnateljstvo opozarja učence, naj si pravčasno preiskrbe davčna potrdila za vpis, kar se brez teh ne bo mogel vpisati noben učenec.

Iz Novega mesta

Podružnica »Slovenec« je prejela »Martina Krpana, Naročniki »Slovenec« knjiznice pošta Novo mesto, Smihel in Stopiče naj osebnostno dvignajo knjigo.

Vsak prostorček jim je bil dobrodošel. Nekateri kopalci so si znali poiskati prijaznih kotičkov in prostorčkov, kamor so dnevno zahajali in v tihožitju uživali toploto žarečih sončnih žarkov, se hladili v hladnih valovih vode in se za trenutek tudi skrili v prijetno senco. Nekateri pa so si znali ustvariti idilično, napol nomadsko življenje, ko so si zakurili ogenj ter so pozneje na žerjavici pekli v prvi vrsti krompir, zadnji čas pa tudi kurno. Drugod so si ljudje na prostem privoščili različne proste igre, nekateri so igrali nogomet, drugi so nastopali kot atleti in rokoborci. Pač povsod je človek lahko našel na primerne kopalne idile. Mnogi pa so si želeli lepkega razmaha in so sanjali o lepih kopalniških tam ob morju. Ti razvajenci so se letos morali pač zadovoljiti tudi z domačimi rivijerami ob Ljubljani in Gruberjevem prekopu.

Ko se tako le posvajamo od kopalne sezone, se mnogi spominjajo različnih dogodkov in anekdot, drugi pa zbirajo statistične podatke in primerjajo razne račune, kakšna je bila letošnja kopalna sezona v številkah. Velikanska bi bila armada, ki se je letos kopala na prostem! Stari in izkušeni praktiki računajo, da se je dnevno na prostem kopalo najmanj 10.000 ljudi. V 80 pravih in vročih dneh se je torej kopalo na Ljubljani in drugod najmanj 800.000 ljudi, lahko pa rečemo, da se je v letošnji kopalni sezoni ohladilo na prostem nad dober 1.000.000 ljudi vse mogoče starosti in spola. Mestno kopalnišče ob Ljubljani je bilo letos vsak dan izredno dobro obiskano, prav tako je bilo kopalnišče v Tivoliju vedno popolnoma zasedeno.

Naj še omenimo, da je letošnja kopalna sezona potekala brez kakih hudih incidentov, ni bilo večjih tatvin, toda kronika obžaluje nekaj žrtve, ki so utonile pri kopanju, zlasti v Gruberjevem prekopu, drugod so se ljudje varovali in so si izbirali vode, ki niso nevarne za kopanje.

Alli ste se že naročili na »Svet« — Po bitit! Prva knjiga »Denar« bo izšla prav v kratkem. Na »Svetovem« seznamu so silno zanimive in poučne knjige, ki jih bo vsakdo rad prebral. — Mesečna naročnina je 20 lir, v nadrobni prodaji pa bodo knjige še enkrat dražje. — Naročila sprejema »Ljudska knjigarna« Pred škofijo in uprava »Svet« v Kopitarjevi 6.

DEVETDNEVNICA

Molitveni namen jutrišnjega (sreda) še stega dne devetdnevnice je za vse tiste, ki pokolje hvalijo, odobravajo in zagovarjajo, vršijo zanje obveščevalno službo ali zanje nagovarjajo.

Bo trava

Bele vile so tedaj žalostne pristopile, prijele smrek in vrh, ga vzdignile iz drvarjevih prs in krvave zemlje pod njim ter ga položile na zemljo.

Na gozdnih tleh sta tedaj ležala dva mrtveca: nesrečni drvar in prelomljena smreka. »Položite ga na njegovo smreko! je velela bo trava vila. »In ponosimo ga na njegov dom!«

Gradiške vile so mrtvega drvarja položile na smrekov vrh, ga oplele z vejami ter nato zelena nosila dvignile na svoja ramena, nato pa so počasi stopale za svojimi družicami, ki so pele pesem žalostinko.

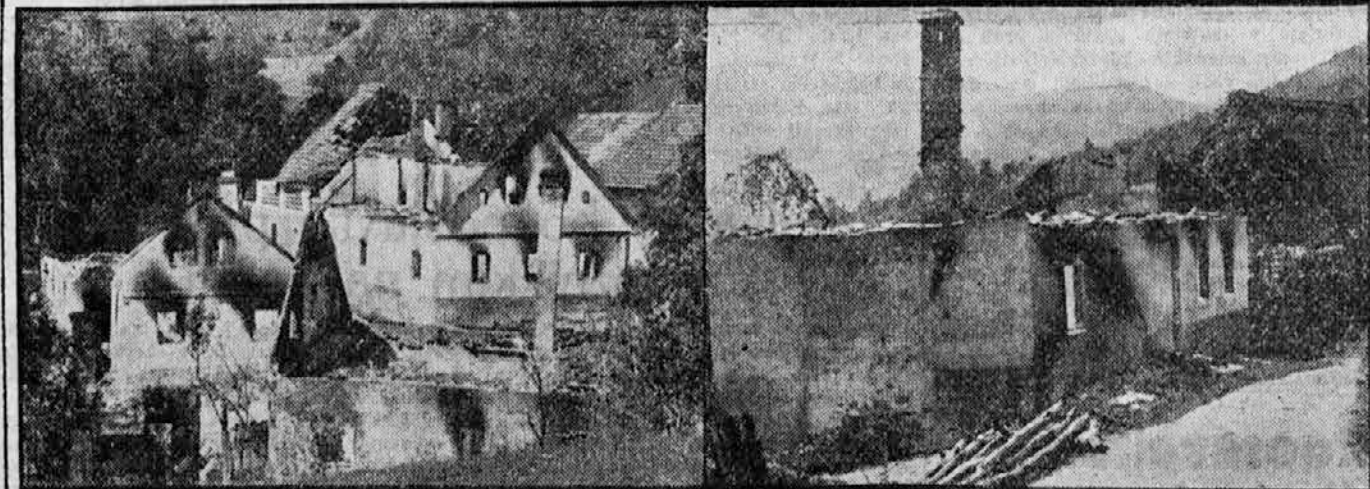
Smrtna nesreča mladega fanta

Cerknica, 3. septembra.

V četrtek proti večeru se je nenadoma raznesla vest, da je na tragičen način umrl 23 letni Janez Znidaršič p. d. Lovrkov iz Dolenje vasi. O nesreči smo mogli izvedeti naslednje:

Imenovan je v spremstvu še dveh bratov odšel v gozd Javornik, kjer so naložili voz drv. Ko so peljali pri Ušivi loki — tako se namreč imenuje del jezera — in so se pričela koleša voza udirati v jezersko blato, so vsi trije bratje konjem pomagali, da bi iz blata izpeljali. Janez je bil pri prednji ročici. Tedaj pa so konji nenadoma povlekli v stran in voz se je bliskovito prevrnil, žalibog tako nesrečno, da je Janez pokopal pod seboj. Vsaka pomoč je bila brezuspešna, kajti ročica mu je zlomila tilnik, teža voza pa mu je močno pritisnila glavo in prsni koš, tako da je bil nesrečnež po nekaj trenutkih mrtav.

Prišli so še drugi vozniki in hiteli razlagati drva misleč, da bodo nesrečneža

Dve slike »osvobodjene domovine«, dve najnovejši priči rušilnega dela slovenskih komunistov, združenih v roparske tolpe OF. Pred tremi tedni so z obiskom osrečili obrobne vasi borovniške občine, okradli kmečko prebivalstvo skoro do golega in zapustili za seboj poleg ušl. sten in podobne gnusne golazni tudi pogorišče v Sabočevem. Prva slika predstavlja del sabočevskega pogorišča, druga pa uničeno hišo kmeta Suhadolnika Matevca. To so dokumenti »osvobodilne« borbe, večna sramota za zločince in narodne izvržke.

Skrivnosti z nevidnega bojišča

Vohunski spomini iz prve svetovne vojne

Prvi vtis, ki ga je človek dobil v Tobolsku glede tega, je bil, da so carja in njegove poslali sem v Sibirijo samo zato, da bi bili v tem svezem in zdravem kraju na varnem in daleč od vseh ljudi, ki bi jim mogli pomagati pri kakem poskusu za beg.

Pa ne le, da se je človeku zdelo, da je rdeča vlada kar pozabila na kronane jetnike v Tobolsku. Zdelo se mu je celo, da bi bili človeka, ki bi bil poskusil carja in njegovo rodbino rešiti iz ječe, pustili, naj to stori, kakor se mu zjubi, in ne bi bili gnali prebudega krika ali pa se celo upirali.

Skratka, okoliščine za izvedbo najine naloge niso mogle biti boljše, kakor pa so bile. Ni čuda, da sva bila do dna duše prepričana, da se nama bo posrečilo

je tedaj začela živo in dejansko zanimati za svoje visoke ujetnike, ki so do tedaj živeli pozabljeni v Tobolsku.

To sva z groficom Bejtnerjevo ugotovila po nekaterih sporočilih, ki jih je vlada glede tega poslala v Tobolsk. Ta sporočila sva po naključju dobila v roke. Ni jih bilo težko razgonetiti, četudi so bila seveda šifrirana.

Kadar se danes spominam na to ne pričakovano spremembo v položaju, ki je bil do tedaj tako obetaven, sem še vedno enako prepričan o tem, kaj je bilo krivo tega, kakor sem bil takrat. Mislim namreč, da je spremembo povzročila prevelika in prenepevna vnema nešteti »reševalcev«, katerih je tedaj v Tobolsku kar mrgolelo.

Čas bo pokazal, da so imeli Italijani prav

Churchill: »Zavezniki bi zagrešili veliko napako, če bi postopali tako, da bi se zgradba italijanske države podrla«

V eni svojih zadnjih števil prinaša »Pester Lloyd« zanimiv in poučen članek svojega posebnega dopisnika Georga Popova iz Rima, v katerem stoji med drugim tudi naslednje:

Italijanski narod hoče živeti — piše »Popolo di Roma« — in od dediščine svojih očetov rešiti, kar se še rešiti da. Trdno je prepričan, da bo v bodoči Evropi imel še prav posebno in važno poslanstvo. Medtem ko nasprotnik, ne ozira se na to, kar se je med tem časom odigralo, nadaljuje vojno proti Italiji, tudi Italijani nimajo nobene druge izbire, kakor nadaljevati z odporom. To je žalostna nujnost — piše »Popolo di Roma«. O tem ne more biti nobenega dvoma. Vendar pa bo bližnja bodočnost morda le prinesla več jasnosti glede tega, ali se bo vedenje anglosaskih držav nasproti Italiji kaj spremenilo, ali ne.

Tudi marsikakšno drugo znamenje govori za to, da se je z zavzetjem Siellije končalo določeno razdobje vse sedanje svetovne vojne in da se je s tem začela čisto nova doba.

To dejstvo daje novega, aktualnega smisla onim izjavam, ki jih je bil Churchill dal 27. julija v londonskem parlamentu, ko je dejal, da je o vprašanju Italije treba razpravljati, čeprav pri tem zavezniki ne

smejo izgubiti izpred oči višjih vojnih ciljev, ter da bi bila velika napaka Velike Britanije in Združenih držav, če bi postopali tako, da bi se zgradba italijanske države podrla in da bi v Italiji zavladali zmođa in anarhija, kakaj v tem primeru zavezniki ne bi dobili v Italiji nobene oblasti več, s katero bi se lahko pogajali. »Popolo di Roma« označuje te Churchillove besede kot »opomin k redu in trdnosti Evrope«. Churchill je s tem — pripominja omenjeni list — posredno priznal Badoglijevo vlado. Italijani naj zato mirno gredo dalje po svoji poti, ki jo so bili ubrali, v pripravljenju, da bosta čas in nadaljnji potek dogodkov pokazala, da so imeli prav.

»Potujoče zelenice v puščavi«

Sovjetska zavarovalnica v Turčiji nehala delovati

Ankara, 7. sept. S. Sovjetska zavarovalniška družba je obvestila turško vlado, da misli nehati delovati in likvidirati svoje posle v Turčiji.

Prodaja kruha bodo prihodnji teden omejili v Lizboni. To dočlošč so bo pozneje razširilo v vso državo.

»Potujoče zelenice v puščavi«

Novi oskrbovalni vlaki, ki so jih Nemci uvedli na vzhodnem zasedenem ozemlju

Nemška revija »Vojaska uprava«, ki jo izdaja vrhovno poveljstvo nemške vojske, zdaj prvič podrobno popisuje ureditev oskrbovalnih vlakov, ki so jih uvedli pred nedavnim, da bi z njimi prevažali čete, zlasti pa ranjene vojake. Ta oskrba, ki je že prej delovala v okrepčevalnicah na posameznih železniških postajah ter so skrbela zanjo tudi potujoče kuhinje, iz katrin so dobili

DA NE ZAMUDITE

roka za prednaročbo nove izdaje našega romana v slikah »Quo vadis«. Pošilite naročilo in naročnino do 15. sept. na uredništvo »Slov. doma«.

vendarle še rešili. Toda pritisk ročice in voza je bil smrten. Mrtvega Janeza so naložili tedaj na voz in ga odpeljali na njegov dom. Zalosten je bil prizor, ko so materi v teku treh let pripeljali že drugega mrtvega sina domov. Pred tremi leti je namreč na še strašnejši način umrl njen prvi sin France.

Naj pokojnemu sveti večna luč, tako silno prizadeto družino pa naj tolaži Usmiljenil!

vali hrano vojaki, ki so odhajali na dopust ali se peljali z dopusta spet na bojišče, se je izpopolnila zlasti na vzhodnem zasedenem ozemlju z uvedbo novih posebnih vlakov, ki vozijo zlasti po tistih progah, kjer je promet največji in kjer doslej še ni bilo mogoče vpeljati stalne oskrbovalne službe ter ustanoviti okrepčevalnice.

Tak vlak ima po en službeni voz, s katerega vodijo in upravljajo ves ostali vlak, dalje dva železniška vozova, v katerih je kuhinja, opremljena z najsoodobnejšimi napravami. V takšni kuhinji na vlakju je dvanaest kotlov, od katerih drži vsak po 300 litrov. Potem je vlaku priključen voz, ki služi za shrambo, ter trije jedilni vozovi.

Potujoča kuhinja lahko oskrbuje z jedjo in piščami cel bolniški vlak. Z njim se vsak dan vozi poleg ranjenecv tudi na stotine vojakov, ki potujejo službeno, ter vojakov, ki morajo ločeno potovati k tej ali oni vojaški enotini.

Na vlakju je dalje tudi posebna »Knjiga gostov«, v kateri tisti, ki so dobivali med potjo hrano iz skupne kuhinje na vlakju, izražajo svojo hvalečnost do »potujoče zelenice v puščavi«. En sam tak vlak je razdelil na dan nad 15.000 obrokov jedi in pišč ter skoraj 4.500 zavitev jedil dopustni, kom za na pot.

Vremenska napoved:
za danes (torek) popoldne: jasno in vlažno;
za jutri (sreda): zjutraj megla, nato jasno in vlažno.

Jože Mahnič:
SLAP

Od jeze je stiskal zobe in klet lagodna tučca, ki sta ga zadrževala. Zdal zdal se bo ulilo in on bo potem lahko capljaj domov kakor polit čueek, v zasmeh vsem, ki ga bodo na varnem, izza steklenih hotel-skih verand, opazovali.

Na stezi pod njim se je zdaj zasvetilo. Med gostimi in visokimi travnatimi bilkami je zagledal dva mlada človeka v elegantni beli športni obleki. Držala sta se objeta preko pasu in stikala senca. On ji je šepetal sladke besede, ona se mu je smehljala. Njegovo laskanje ji je očividno zelo godilo. Obrazov sicer ni razločil, ker sta stopajoča v breg imela glave sklonjene. Toda brž ko je premeril žensko postavo in ugotovil ritem njene hoje, ga je spreletela strašna slutnja, kakor da ga je dvignajoča se v strmoglavi steni oplazila črna perut orjaške ujede.

»Preveč vidiš fant, to je vse! Včasih ti zaboli domišljija in tedaj veš za stvari, ki jih nikjer nisi se je tolažiti Tine in napeto pričakoval, kdaj se pojavi na robu.

Bližnja sta se. Zdal sta čisto molčala. Strmec je za nekoliko upelhal. Čul je samo njuno dihanje, ki je z bregom postajalo vedno bolj zasoplo.

Dosegla sta rob. Slutnja ga ni varala. Bila je ona — njegova Lilijana. Ko jo je prepoznal, je občutil bolečino, kakor da ga je nekdo iz zasede z ostro brušenim nožem zabodel v hrbet. Stopala je ob črnolasec polizancu, ki ji je na dan njenega prvega srečanja s slikarjem, nekako pred mesecem dni, prišel v družbi drugih njenih prijateljev, kakor jih je ona tedaj imenovala, z avtomobilom naproti. Tista težka črna gmota na nebu je že dosegla vzhodni konec jezera pri Sv. Janezu. Na senčeti so udarile prve kaplje, obilne in zoprne mlačne. Dekle se je naglo oprostilo objema svojega spremljevalca in poiskalo njegovo desnico. Krenila sta s steze in se z roko v roki spustila v tek kar čez travnike. Znala sta se ravno pred njim, z živordežim razvošenim makom na prsih in z bujnimi, črnimi lasmi, ki so ji ma vtrhali v vetru. Ko sta ga ugledala blečega, negibnega in z od grozotnega zadržanja široko razprtimi očmi, sta za hip obstala in se združila. Toda to je bila samo trenutna zadrega. Mirno sta nato nadaljevala svojo pot mimo njega, kakor da se še svoj živ dan nista z njim srečala. In komaj sta se dobro oddaljila, sta se spet tesno prišla drug k drugemu in se razposajeno zasmejala.

(Dalje.)

(Dalje)